

12. kongres geografov Jugoslavije Novi Sad 29. 9. — 6. 10. 1985

Lanskoletni kongres geografov Jugoslavije se je odvijal v najlepšem novosadskem hotelu Park, ki je nedaleč od znanega sejmišča. Vojvodinski geografi so storili vse, da bi se delegati iz vse Jugoslavije počutili čim bolje. Vendar pa je bilo tudi nekaj slabosti, ki se jim organizacijski odbor pod vodstvom dr. Nebojše Carića ni mogel izogniti. Priprava kongresa je terjala posebno veliko naporov tudi od predsednika Zveze geografskih društev Jugoslavije dr. Pavleta Tomića. Peščica vojvodinskih geografov je tako opravila veliko delo, za katerim sicer navadno stoji večji organizacijski aparat. Za bodoče kongrese bi v tej zvezi veljalo priporočiti še jasnejšo zasnovanost namenov in ciljev kongresa na zvezni ravni, da bi med drugim dosegli večjo odmevnost v lastnih vrstah in v jugoslovanski javnosti.

Predno spregovorimo o referatih, se v zvezi z organiziranjem jugoslovanskih kongresov pomudimo še ob nekaterih stvareh, ki ne bi smele biti tipične tudi vnaprej. Novosadski kongres namreč ni prinesel nobenih posebnih novosti v organizacijskem smislu, niti ni uporabil prakse, ki jo poznajo ob drugih podobnih priložnostih. Predvsem ni bil izkoriščen za vzporedne delovne sestanke različnih komisij in podkomisij, ki se v medkongresnem času težje sestajajo. Večerni čas je primeren za prireditve, ki niso strogo strokovne, bodisi za predvajanje diapozitivov ali filmov ali za okrogle mize. Žal tega geografi v Novem Sadu nismo znali izkoristiti. Opazili smo tudi, da vedno manj pozornosti posvečamo medsebojnemu spoznavanju, da nekaterih vodilnih geografov skoraj ni bilo videti, da slabo skrbimo za stike med različnimi generacijami. V naši jugoslovanski družbi je temu vprašanju treba posvetiti več pozornosti in geografi moramo k temu več prispevati, tako v stikih med posamezniki kot v mednacionalnih in medrepubliških stikih.

Za slabosti smo seveda krivi sami, na primer tudi za to, da je jugoslovanski tisk razmeroma skromno zabeležil ta dogodek, ljubljansko Delo pa ga sploh ni, ker smo se zanašali na njenega beograjskega dopisnika. Za ugled in pomen lastne stroke bo potrebno v bodoče bolje izkoristiti tudi take priložnosti kot je jugoslovanski kongres.

Kongres se je pričel s plenarnim zasedanjem in uvodnimi referati v nedeljo dopoldne 29. septembra. Od petih najavljenih referatov na jugoslovansko temo so bili prebrani le trije in to o družbeno-ekonomskem razvoju Jugoslavije v naslednjem srednjeročnem obdobju, o Jugoslaviji in njenem ekonomsko-geografskem položaju in o možnostih za revitalizacijo gorskih ogmočij v Jugoslaviji. V enem od teh referatov je nekatere poslušalce motilo preveliko poudarjanje slabosti, ki jih prinašajo deatizacija, decentralizacija in drugi procesi demokratizacije v Jugoslaviji, kar da gre na račun akumulacije, makro planiranja, jugoslovanstva in njegove moči ter drugih integrativnih procesov pri nas. Uporabljen je bil izraz osemglavi policentrim, referent pa je za ilustracijo tipičnih jugoslovanskih »nesmislov« med drugim navedel tudi menjavo električnih lokomotiv v Dobovi.

Druga skupina plenarnih referatov je predstavila Vojvodino in njene geografske probleme. Zanimivo je bilo slišati o erozijski problematiki v Vojvodini, medtem ko je posebej o colski eroziji zelo podrobno spregovoril v fizično-geografski sekciji še en referent. Verjetno se premalo zavedamo grožnje, ki jo temu našemu najplodnejšemu svetu pomeni veter, kadar se pozimi poigrava z ozišeno in nezaščiteno prstjo. Na ekskurziji smo imeli priložnost videti velike oblake prahu, ki jih dviga kmetijska mehanizacija in ki so se v večernem času spremenili v prašno meglico nad vojvodinskimi polji. Komaj pa si je mogoče predstavljati, kakšne so videti peščene nasipine, ki jih pozimi na cestah odlaga košava.

Povedano je bilo tudi, da v Vojvodini namakajo komaj 2% obdelanih površin, kar je nedopustno malo. Kanal DTD (Donava-Tisa-Donava) je namreč še vedno v

eksperimentalni fazi. Z intenzivnim namakanjem bi nasprotno lahko dosegali do 100% večje količine pridelkov. Jugoslovanska žitnica pa ima še enega sovražnika, ki ga poznamo tudi drugod, to je urbanizacijo in zazidavanje. Z nesmotrnim načrtovanjem je bilo izgubljenih že na desettisoče hektarov plodne zemlje.

Potem ko je bil prebran še referat o povojnih migracijah in ko smo si po kongresu lahko še ogledali Vojvodino od blizu, se nam je zdelo, da so se v veliki meri izpolnila pričakovanja, s katerimi smo vsaj nekateri prišli v Novi Sad. Dr. Čurčić in njegovi sodelavci imajo za to največ zaslug.

Podrobno ni mogoče poročati o delu sekcij, kjer pa je bilo prebranih največ referatov in koreferatov. Najavljenih je bilo 134, kar je precej več kot na prejšnjem kongresu v Budvi. Posebno delovne so bile fizično-geografska sekcija, sekcije za ekonomsko geografijo, za geografijo prebivalstva in naselij, za geografski pouk pa tudi sekcije za tematsko kartografijo, za regionalno geografijo in prostorsko planiranje in za vprašanja življenjskega okolja. Med slovenskimi udeleženci so referirali oziroma prijavili referate B. Belec, A. Černe, T. Ferjan, I. Gams, P. Habič, B. Kert, M. Klemenčič, V. Klemenčič, M. Košak, J. Kunaver, F. Lovrenčak, K. Natek, L. Olas, M. Orožen-Adamič, M. Pak, I. Piry, D. Plut, D. Radinja, V. Stepančič, M. Šifrer, M. Špes, M. Verbič.

Zaključno plenarno zasedanje je v glavnem minilo v sprejemanju resolucije, ki je še zlasti opozorila na nezadovoljiv položaj geografije v šoli. Izvoljeno je bilo tudi novo vodstvo Zveze geografskih društev Jugoslavije, ki ji bo do naslednjega kongresa načeloval dr. Asllan Pushka iz Prištine. Prvi podpredsednik je dr. Vladimir Djurić, ki je hkrati predsednik Nacionalnega komiteja. Dr. Pak je obdržal vodstvo Komisije za znanstveno delo, kar je ob enem priznanje za njegovo že doslej zelo prizadevno in uspešno delo na tem področju. Tretji podpredsednik in vodja komisije za tisk je dr. M. Panov, četrti podpredsednik in vodja komisije za šolsko geografijo pa je dr. M. Brazda. V nacionalnem komiteju zastopa Slovenijo akademik dr. I. Gams, v komisiji za tisk je dr. I. Vrišer, v komisiji za šolsko geografijo pa mgr. S. Brinovec. Poleg tega imamo predstavnike tudi v podkomisijah zveze.

Poleg vojvodinske ekskurzije so organizatorji popeljali del udeležencev tudi v sosednjo Romunijo in na Madžarsko. S tem so se iztekli dnevi jugoslovanske geografije, kjer smo vendarle navezali nove stike in se dogovorili za nove skupne akcije. Med dogovorjenimi bodo tudi zborovanja geomorfologov v geomorfološko posebej zanimivih jugoslovanskih pokrajinah. Prvo bo v Bovcu oziroma v Zgornjem Posočju od 12. do 18. septembra 1986.

Jurij Kunaver

Prva mednarodna konferenca o geomorfologiji, Manchester 15.—21. septembra 1985

Geomorfologija se goji v geografiji, geologiji, v kvartarnih strokah, v nekaterih tehničnih panogah, toda nikjer v celoti. Zato se geomorfologi čutijo v vseh zastopane. Britanska skupina za geomorfološka raziskovanja, ki je konferenco s pomočjo geografov iz Geografske šole na univerzi v Manchesteru (V. B.) vzgledno organizirala, je zato precej prej z vprašalnikom vprašala geomorfologe za mnenje. Med drugim je bilo potrebno odgovoriti, ali bi bilo potrebno za geomorfologijo mednarodno povezovalno telo, ali naj se to vključi v katero od obstoječih strokovnih zvez, ali pa naj bo povsem samostojno. Glede prvega vprašanja so bili odgovori pozitivni in enotni. Pri drugem in tretjem so bili odgovori razpolovljeni. Na tej podlagi so sklicatelji v Manchesteru zbrali delegate iz okoli 60 zastopanih držav na sestanek, ki je izvolil začasni komite za geomorfologijo. Načeljuje mu dotedanji predsednik